

עפ"ג 49485/02/18 - אמנון עילם נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

עפ"ג 49485-02-18

לפני כב' השופט רפי כרמל, אב"ד
כב' השופט כרמי מוסק
כב' השופטת שירלי רנר

אמנון עילם
ע"י ב"כ עוה"ד עמית בר טוב ודוד קמחין

המערער

מדינת ישראל

נגד
המשיבה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט ירון מינטקביץ) מיום 8.1.18 בת"פ

43857-06-15.

כללי

1. המערער הורשע על יסוד הודאתו בהגשת דו"ח כוזב לפי פקודת מס הכנסה (4 עבירות), הכנת פנקסים כוזבים לפי פקודת מס הכנסה (4 עבירות), מסירת ידיעה כוזבת לפי חוק מע"מ (4 עבירות), ניכוי תשומות שלא כדין לפי חוק מע"מ (4 עבירות), ניהול פנקסים כוזבים לפי חוק מע"מ (4 עבירות). המערער נדון לעונשים הבאים: 18 חודשי מאסר בפועל, 7 חודשי מאסר על תנאי על כל עבירת מיסים שהיא פשע ו - 4 חודשי מאסר על תנאי על עבירת מיסים שהיא עוון, וקנס בסך 50,000 ₪. הערעור מופנה כנגד חומרת עונש המאסר בפועל.

2. ואלה המעשים: בין השנים 2009-2012 היה המערער בעל עסק בתחום עבודות בנין. בתקופה זו, קנה המערער 120 חשבונות פיקטיביות על שמות חברות שונות, עמן לא ביצע כל עסקה, וניכה באמצעותן תשומות מס ערך מוסף. המערער כלל את החשבונות בספריו על מנת להגדיל בכזב את הוצאותיו, ובכך להקטין את ההכנסה החייבת במס. סכומן הכולל של החשבונות הפיקטיביות עלה על 7.8 מיליון ש"ח וסכום המע"מ הגלום בהן עלה על 1.1 מיליון ש"ח.

טענות הצדדים

3. ב"כ המערער עותר להקלת עונשו של המערער. נטען כי מתחם הענישה הראוי, בהתאם לנזק שנגרם בתיק דנן, נע בין עבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר, וכי יש לגזור על המערער עונש ברף התחתון של המתחם. לחלופין, להטיל עליו עונש שירוצה בעבודות שירות, תוך חריגה ממתחם הענישה שקבע בית משפט קמא, נוכח מצבה הרפואי המורכב של בתו של המערער, המאושפזת בבית חולים פסיכיאטרי, אותה הוא סועד באופן בלעדי ומשמש לה כאפוטרופוס יחיד. בהקשר זה נטען כי המערער הינו אלמן ואב לשתי בנות, האחת, מתגוררת באוסטרליה, והשניה, מאושפזת בגין מחלת נפש ואינה משתפת פעולה עם גורמי הטיפול. נטען כי בחו"ד של ד"ר פודולסקי נקבע כי נתק ממושך בין המערער לבתו יגרום ללא ספק להתדרדרות קשה במצבה הנפשי. כמו כן, גם קצינת המבחן פירטה את הערכתה המקצועית של העובדת הסוציאלית, לפיה, ניתוק הקשר ביניהם יביא להתדרדרות במצבה.

הודגש עוד כי המערער הודה במיוחס לו וחסך בזמן שיפוטי, הוא הסיר את מלוא המחדלים בתיק ושילם סכום העולה על מיליון ₪ למע"מ. באשר לתיק מס ההכנסה, נטען כי לא היה למערער כל חוב, ופקיד השומה אף השיב לו כספים. נטען כי בית משפט קמא החמיר עם המערער יתר על המידה ואף קבע כי מעשיו חורגים מתחום עבירות המיסים אל תחום עבירות המרמה, ובהתאם לכך קבע את מתחם הענישה, מבלי שהדבר נטען ע"י המאשימה ומבלי שניתנה למערער האפשרות להתגונן. עוד נטען כי יש להתחשב בכך שחלפו שש שנים מיום ביצוע העבירה האחרונה ותשע שנים מיום שבוצעה העבירה הראשונה בתיק. הוסף כי יש לבחון את הנזק הקונקרטי וכיצד נקבע רף תחתון למתחם העונש ע"י בית משפט קמא במקרה זה, כאשר במקרים אחרים, חמורים יותר, נקבע רף נמוך יותר, החל משישה חודשי מאסר ועד 18 חודשי מאסר, במיוחד כאשר המחדל הוסר.

4. ב"כ המשיבה טענה כי לא נמצאה שגיאה בגזר דינו של בית משפט קמא וקיימת התאמה לפסקי דין של בית משפט עליון. קיימות נסיבות חמורות: המעשים בוצעו לאורך זמן, מדובר בסכום גדול מאוד, העובדה שהמחדל הוסר לא מבטלת מחומרת המעשים, בית משפט קמא שקל השיקולים והציב עונשו של המערער ברף התחתון שנקבע על ידו. וכן, אופי העבירה כולל אפיון של מרמה. מכל אלה יש לדחות הערעור, תוך שבאה הפנייה להחלטות התומכות בכך.

תסקיר שירות המבחן

5. מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער עולה כי הינו בן 67 שנים, אלמן, ואב לשתי בנות. האחת, מתגורר באוסטרליה עם משפחתה מזה שנים רבות, והשניה, בת 39 שנים, מוכרת כנכת צה"ל מאז גיל 20 על רקע מחלת נפש כרונית, והמערער משמש כאפוטרופוס שלה. העו"ס המטפלת בבת תיארה כי מצבה מתאפיין בחוסר יציבות ובקושי בשיתוף פעולה מצידה, האב משמש לה מקור תמיכה יחידי ומבקר אותה מספר פעמים בשבוע, ובסופי שבוע וחגים הבת יוצאת לביקורים בביתו. העו"ס העריכה כי ניתוק הקשר בין המערער לבתו עשוי להיות בעל השלכות קשות ביותר על מצבה הנפשי ואף להביא להתדרדרות במצבה. עוד פורט בתסקיר כי המערער סעד את אשתו במשך 11 שנים בבית חולים סיעודי לפני שנפטרה. המערער סובל ממחלת לב וסכרת. למערער אין הרשעות קודמות. הוא התקשה לקחת אחריות על ביצוע העבירות ועמדתו מצמצמת. יחד עם זאת, ביטא קבלה של הרשעתו בעבירות והבנה שהתנהל באופן לקוי. שירות המבחן התרשם כי למערער מערכת ערכים נורמטיבית בבסיסה וכי ההליך המשפטי הציב לו גבולות מרתיעים. שירות המבחן הינו בעמדה כי ישנה חשיבות לנקוט בגישה המצמצמת נזקים עתידיים לבתו של המערער והמליץ להימנע מהטלת מאסר בפועל, ולהטיל מאסר לריצוי בעבודות שירות, לצד ענישה הרתעתית של מאסר על תנאי

והתחייבות עצמית כספית. במידה ולא יהיה מנוס מהטלת מאסר בפועל, הומלץ לקבוע את משכו בהתחשב בתוכן התסקיר.

דין

6. לחובת המערער נזקפת חומרת העבירות שביצע, התקופה הארוכה בה נמשכו המעשים והיקפם הכספי העצום. מדובר בעבירות הפוגעות בערך השוויון בנטל המס, בקופה הציבורית ובאמון הציבור, עבירות שהפיתוי לבצען גדול ואכיפתן קשה. עם זאת, המערער הודה במיוחס לו, תרם לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים, הביע חרטה והסיר את המחדל בהשיבו לקופה הציבורית את הסכום שגרע ממנה. במכלול השיקולים לקולה יש להתחשב בגילו של המערער, מצבו הבריאותי והנפשי, שתואר בתסקיר שירות המבחן, העדר הרשעות קודמות וחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות, במהלכו לא נפתחו נגדו תיקים נוספים. במקרה דנן מתקיים מצרף נסיבות ייחודי אשר, ביחד עם יתר השיקולים לקולה, מצדיק הקלה מסוימת בעונשו של המערער: מעיון בתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער, עולה כי מדובר באדם מבוגר, בודד, השרוי במצב דיכאוני, מתמודד עם מחלות ומצב בריאותי מורכב בגילו המבוגר ועובד לפרנסה עצמית. תואר כי הוא חסר מערכות עזרה ותמיכה בהתמודדותו עם מציאות משפחתית מורכבת, ובכלל זה התמודד לבדו לאורך השנים עם מצבי חולי כרוניים קשים ומוות של בני משפחתו הקרובים, תוך ביטול העצמי והתנהלות הישרדותית. המערער משמש אפטרופוס יחידי לבתו, השוהה בהוסטל לפגועי נפש, משוחח עמה מדי יום ומבקר אותה מספר פעמים בשבוע, כפי שפורט בתסקיר שירות המבחן, בו הובא גם פירוט אודות מצבה של הבת, המתקשה לשתף פעולה עם הצוות המטפל והסביבה, למעט אביה. בהיותו של המערער בן המשפחה היחידי הקרוב לבתו, הוא מהווה גורם משמעותי מאוד בטיפול בה.

לאור זאת, ובשים לב גם לעובדה שהמערער הסיר המחדל, ניתן להקל בעונשו באופן שתקופת המאסר בפועל תעמוד על 12 חודשים. יתר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.

המערער יתייצב לריצוי עונשו ביום 3/9/18, בבית המעצר ניצן, עד השעה 10:00.

ניתן היום, ו' אב תשע"ח, 18 יולי 2018, במעמד ב"כ המערער, המערער וב"כ המשיבה.

שירלי רנר, שופטת

כרמי מוסק, שופט

רפי כרמל, שופט
אב"ד